

Morzsák a somogyi asztalról

(Válogatás a somogyi anekdotakincséből)

Készítette: Holczman Ágnes, 2018.

Anekdotedvelő nemzet vagyunk mi magyarok. Amint a népdal és népmese, úgy a közmondás és szólás, az anekdota is nyugtalanul kóborolja az országot, világot. Térben és időben gazdagon és meglepő változatossággal zajlik az élete. Az ötletes élce, az elmés tréfa, az emberi gyarlóságokon megértően mosolygó, vagy az életviszonyokat derűs szemlélettel tekintő anekdota, a tapasztalati igazságokon nyugvó példa, s az erkölcsiség örök törvényeit találóan kifejező parabola nem merül feledésbe, s nem ragad meg egy helyen elszigetelődve.

Tudást, igazi tudást ne keressünk bennük, mindez csak anekdota, mulatságos, apró történet. Közös vonása ez a magyar embernek: kis dolgokban keresni és találni meg a nagyot, anekdotában a történetet.

Mindig személyhez kötött, tehát némiképp hitelességre számot tartó dolog. S azok a nagyok, a hatalmas cselekvők nem is tűnnek fel bennük mindig nagyságuk teljében, többnyire csak emberek.

E krónikás elbeszélésekben az olvasó is ráismer a korra, hétköznapi közelségbe kerülnek a szereplői, úgy érezzük, mintha egy asztalnál ülnénk a mesélőkkel, s kedélyes trakta közben mi is részesei lennénk a történetnek. A fehér asztal és a zöld asztal mellett egyaránt munkál ez a hatalom, de mi maradjunk a fehér asztal mellett.

Képzletben egy asztalhoz ültettem néhányat azon nagyjaink közül, akik Somogyhoz kötődtek hosszabb vagy rövidebb ideig, talán csak egy-egy történet erejéig. Így kerülhetett egy asztalhoz a csapat-papot feledő poéta, Csokonai; a niklai remete, az óda nagymestere, Berzsenyi Dániel, zselléreinek Dani uraság; a lámpásként világító Gárdonyi Géza; a nagy palóc, Mikszáth Kálmán, aki majdnem belehalt egy somogyi disznótorba; s a mennyei vendégségben csatlakozik társaságukhoz a magasra emelkedett Horváth János, volt szőlőgyöröki plébános is.

Én pedig szemezgetem a morzsát, ami hull az asztalra, s próbálom kicsit visszaidézni az alakjukat.

„Hát, múzsáknak szentelt

Kies tartomány!”- sóhajt fel Csokonai Vitéz Mihály Jövendölés az első oskoláról Somogyban című ódájában.

„Óh, szomorú sorsa

Egy szép megyének!

Hol a magyar lelkek

Megvetve heverének.

Óh, nem fáj-é a szíve

Minden magyarnak,

Hogy a magyar fiakkal

Gondolni nem akarnak?

De tán jó

Oly idő,

Melyben nekünk

A vidékünk

Új Hélikon lesz.” - végzi be.

Ha csak ezt az egyetlen versét, írta volna itt, amely Csurgó gimnáziumán túl az egész magyarsághoz szól, már akkor is természetesen hangzana Csurgó és Csokonai nevének összekapcsolása.

Miután a debreceni kollégiumból eltávolították, s két és fél évvel később álmai szertefoszlottak, Lillát örökre elvesztette, 1798. január 22-én Festetics Györgyhez intézett terjedelmes levelében tanári állásért könyörög: „méltóztasson engemet valamelyik iskolájában professzorságra kegyelmesen felvenni; hogy így, légyen magamnak és gyámoltalan özvegyiségre jutott édesanyámnak hol találni menedéket a Nagyságod szárnyai alatt.

Festetics György gróffal a levélbeli, majd személyes kapcsolata elindított egy anekdotasort. Ennek első darabja arról árulkodik, hogy a költő úgy ment a csurgói professzori székbe, hogy meggyőzték: kevesen bár, de vannak, akik a szegény költőket megbecsülik.

„Meghívást kapott a gróftól, s ahogy mindenhová, úgy Keszthelyre is gyalog ment el. Mikor megérkezett, akkorra a kocsin jövők már minden érdemes szálláshelyet elfoglaltak. A kastélyba nem szívesen ment volna, a vendéglős pedig nem tudott neki mást ajánlani, csak egy padot a bormérőben. Azzal is megelégedett. Másnap korán reggel elment a kastélykertbe. Ahogy sétálgatott, egyre erősebb meggyőződés lett úrrá rajta a Helikon fontosságát illetően. Ezért odament az egyik kerti asztalhoz, s azt írta rá:

Festetics! Itt voltam, mint szegény poéta csak gyalog;

Ámde mezítláb s éhen is szívesen itt vagyok én.”

Csokonai Vitéz Mihály

A grófról tudott volt, hogy szintén korán ébredt, s akkor minden utasításának teljesítését maga ellenőrizte. Véletlen, hogy a kerti asztalok tisztaságáról ugyancsak meg kívánt győződni. A friss írást azonnal meglátta. Meglepődött. Gyorsan a rendezőhivatalba ment, ott tudniuk kell valamit Csokonairól. A poéta megérkezének azonban semmi nyoma nem volt. Kihajtatott a vendéglőbe. De a gazda semmit nem hallott Csokonai Vitéz Mihályról. Pedig a gróf szépen kérdezte:

- Nem szállt be ide tekintetes, tudós Csokonai Vitéz Mihály úr?

- Szobáinkban ilyen nevű vendég pedig nincs, méltóságos uram.

- Akkor hol lehet? Mindenütt kerestem már a tekintetes urat.

- Nem tudom — szólt a vendéglős —, esetleg az az úr lesz, aki a bormérőben van, mert más hely már nem jutott neki. Festetics úr mindjárt gondolta, hogy Csokonai van ott, mert tudta, milyen szegény a poéta, csak ő elégedhetett meg egy paddal. Bement a vendégházba, ahol a bormérőben Csokonai éppen a csizmáját húzta. Szerencsés jó reggelt kívánok a tekintetes úrnak! — köszönt illendően a földesúr. még a kalapját is levette. A költő föl sem tekintve válaszolt:

- *Hasonlóképpen kívánom!*

- *Tekintetes Csokonai Vitéz Mihály urat van szerencsém tisztelni?*

- *Engem valóban úgy hívnak — válaszolt, mert épp sikerült az egyik csizmát a lábára húzni. A másikért nyúlt, de Festetics belékarolt, és invitálta ki a bormérőből.*

- *Tekintetes úrnak nálam a helye - mondta, s egy pillanatra sem engedte el a költőt, aki végre fölismerte látogatóját. A csizmát kezébe fogva ült föl a kocsira a gróf mellé.*

- *Engedelmevel, én Festetics György vagyok – szólt az úr.*

- *Mindjárt gondoltam, hogy kisebb egyéniség nem lehet, mint gróf Festetics György, aki egy magamfajta szegény poétát a bormérőben is fölkeres.”*

Nyolc hónap után betelt a csurgói professzorság ideje. A legenda persze arról szól, hogy maga hagyta ott a széket nyughatatlan vére miatt.

„- *Megyek!*- szólt egy nap a rektor úrhoz.

- *Jól van Mihály öcsém, de mikor jön vissza?*

- *Azt tartom, soha.*

- *Ugye- nézett rá döbbenet a rektor- tréfál, kedves öcsémuram.*

- *Istenuccse, nem tréfálok, hanem megyek ebben az órában.*

- *S nem sajnálja ezt a biztos hivatalt, amelyből szerényen mégiscsak megélhet?*

- *Nyűg az nekem- szólt Csokonai-, hogy lekötve legyek.*

- *De az élet, a megélhetés, édes öcsém!*

- *Az élet ördögöt sem ér- csattant fel Vitéz-, ha a lelkem a professzori székhez van lekötve.*

- *Meglátszik, hogy poéta.*

Csokonai erre nem válaszolt, csupán bólogatott.

-*Barátom- győzködött a rektor-, maga tudja a legjobban, hogy még a versek is kiszabott mérték szerint mennek.*

- *Igaz!*- helyeselt a költő. – *Csakhogy: én nem vers vagyok, hanem poéta!”*

S búcsút intve elindult Debrecenig tartó, vigasságot nem hozó gyalogútjára.

Elengedvén költőnket, fordítsuk figyelmünket a „Somogyi Kazinczy”, a „Magyar Horatius” felé.

Berzsenyi Dániel ugyan nem itt született, de életének legnagyobb részét itt töltötte. A vármegye teljesen magáénak tartotta, Somogy költőjének, a „*Somogyi Kazinczy*”-nak nevezte, és Berzsenyit is életének öröme és bánata Somogy vármegyéhez kötötte. Itt fejlődött ki teljesen költői tehetsége, innen indult ki költői hírneve. Berzsenyi 1808-ban költözött Sömjénből Niklára, hol Thulman Páltól, anyai nagybátyjától, kiváltván elzálogosított birtokát, 1200 hold rét és a gombai hegyen 40 hold szőlő birtokosa lett. Itt gazdálkodva, családjának és a költészetnek élve, töltötte tejes visszavonultságban napjait, a „*niklai remete*”. Költeményeinek kéziratai Kazinczy által lemásolva és terjesztve, már a hír szárnyára vették, és ismeretessé tették nevét az egész országban. Így jutott el a költő híre saját vármegyéjébe, Somogyba is, ahol csodálkozva vették tudomásul, hogy milyen nagy költőt rejteget a kis Nikla.

Mihelyt azonban Somogy vármegye művelt főurai megtudták, hogy egy nagy költő tartózkodik a vármegye területén, siettek tiszteletüknek és becsülésüknek kifejezést adni a nemzeti irodalom lelkes művelője iránt. Ehhez kapcsolódik következő morzsám.

„Egy alkalommal Amadé Antal gróf utazott át Miklán (ahogy írták akkor), de a falu nevét nem tudta. A bíró házánál megállt a kocsisa, hogy lovakat váltsanak. Igen ám, csakhogy a lovak a legelőn voltak, s behajtásuk hosszabb időbe tellett. A gróf unta magát. Előbb a bíróval, majd a kisbíróval beszélgetett az időjárásról, a termésről, a szüretéről, de a lovak csak nem jöttek.

-Nincsen valami nevezetesség a faluban? – kérdezte hirtelen ötlettel.

- Megbocsásson a gróf úr, de nincs – felelt az öregbíró.

- Valami régiség csak akad.

- Nem tudok róla ó, uram – szölt az öregbíró.

A kisbíró erre nevetni kezdett, s az idősebb nem tudta, mi baj tört ki rajta, de a vendég megkérdezte őt is.

-Mi volna az a régiség?

- Méltóságos uram, van itt a faluban egy öregasszony, az már megvan kilencvenkilenc esztendő.

- Menj vele a pokolba! – kiáltott az öregbíró. – Mit kommandálsz a méltóságos úrnak a csaknem százestendő vénasszonyt?

- Csak megnézem én, bírógazda – szölt a gróf. – Mutasd csak meg, fiam, merre lakik!

- Arra a túlsó félen, ahol Berzsenyi Dániel tekintetes úr háza látszik.

- Kinek a háza? – ugrott föl Amadé, mintha megcsípték volna.

- Berzsenyi tekintetes úré.

- Mi a neve ennek a falunak?

- Mikla, szolgálatjára.

- Ejnye, hogy a számár rúgjon meg – szállt le a kocsiról a gróf -, bizony még eltagadjátok a legnagyobb nevezetességet.

Elindultak a megjelölt irányba. A kisbíró mindenütt a vendég nyomában haladt, azon hitben, hogy kalauz lehet a vénasszonyhoz. Mikor a gróf belépett a Berzsényi-kúria kapuján, megszólalt:

-Nem jó helyen járunk, méltóságos uram, nem itt lakik az öregasszony, hanem odább.

- Azt is megnézzük, fiam, de előbb itt tisztelgek. Akit én ebben a házban keresek, az még nevezetesebb.

Amadé otthon találta a gazdát. Bemutatkozott. Berzsényi alig tudott szólni a meglepetéstől.

-Véletlenül kerültem ide – mesélte a vendég a kisbírótól hallottakat. Aztán így folytatta: - Miklán nem egyedüli nevezetesség a kilencvenkilenc esztendőss asszony, hiszen Berzsényi Dániel itt lakik.

- Ki alig fog élni oly hosszú ideig.

- Hanem örökké, míg e honban magyarul beszélnek.”

Bár Berzsényi csendes, kevés beszédű, köznapi kinézetű ember volt, viszont aki hallotta, megismerte, meghajolt fesztelen és őszinte egyszerűsége és szókimondása előtt. Szemere Pál, Kis János és Fáy András unszolására írta egy emlékkönyvbe: „Hirtelenjében nem jut egyéb eszembe, mint a nevem: Berzsényi Dániel.”

S alighanem úgy vagyunk mi is, hogy ha Szőlősgyőrök nevét halljuk, akkor Gárdonyi Géza, s a Ziegler család jut eszünkbe.

De hogy lett Zieglerből Gárdonyi?

Csoór Gáspár publicista anekdotája őrizte meg az írói név eredetét.

„Gárdonyi Géza, született Ziegler Géza ösztövérek alakja, beesett arca nemegyszer incselkedésre nógatta pajtásait. – Miért is nevezed te magadat olykor Gárdonyinak? Miért nem inkább Agárdinak? Hiszen olyan sovány vagy, mint az agár, meg különben is Agárdon születtél! Az ifjú író sértődöttségét leplezve válaszolt: – Igaz, hogy Agárdon születtem, de tudjátok, úgy volt az, hogy én már a bölcsőmben megkezdtem a vándorlást. Ha már egyszer Gárdonyban kereszteltek, úgy gondoltam, hogy Gárdonyira kereszteltetem a nevemet is. Legalább erről emlékezem arra, hogy valaha ebben a faluban is jártam.”

Nem véletlenül volt agár soványságú Gárdonyi, hisz aszkéta életet élt.

Nagy Endre jegyezte le a két jó barát, Bródy Sándor és Gárdonyi Géza anekdotáját.

„Bródy Sándor a hedonizmus királya volt, Gárdonyi Géza viszont az aszketizmusé. Nem hiába lepődött meg barátságukon Nagy Endre... “Egyszer egy ebéden összekerültem vele. Hárman voltak, és Bródy Sándor, hogy kedvét derítse, úgy teregette elébe hedonizmusát, mint a tarka brokátokat. Előbb az ételeket magasztalta: a vastag húsokat, a fűszagú főzelékeket, az illatos kaliforniai barackot. Gárdonyi savanyúan legyintett: – Mindegy, hogy mit eszik az ember. Egy sorsra jut! Aztán a narkotikumokról zengett zsoltárt: a borról, a havanna-szivarról és az italok gyöngyéről, a mokka-kávéről. Gárdonyi megint csak legyintett: – Mindegy, mivel kábítja magát az ember. Önmagától úgyse szabadul. Végre rátért Bródy Sándor a kedvenc témájára: a nőkre. Mennyi kimeríthetetlen szépség és változatosság! Gárdonyi ráförmedt: – Ne beszélj róla! A bűnök kútja. Bródy Sándor elkeseredve fakadt ki: – Se étel, se ital, se nő! Hát akkor mi az élet értelme? Gárdonyi lehunyta fáradt szemét és halkán válaszolta: – Az életnek egy célja van: hogy az ember lélekben megtisztulva örökre megpihenjen Szűz Mária zsámolyánál.

– Görém! És te hiszel benne?

– Nemcsak hiszek benne. Látom, érzem, mindig feléje repdesek.”

S valószínűleg, valóban Szűz Mária zsámolyától figyeli e mennyei vendégséget, ahol ott ül egy másik hedonista, a mesélő, anekdotázó nagy palóc, Mikszáth Kálmán. Bár ő nem élt Somogyban, de egy somogyi disznótor majdnem az életébe került. A fenevadat Kacskovics Géza, Mikszáth képviselőtársa küldte.

A Kacskovics család Trencsén vármegyéből származott. első Kacskovics Mihály ügyvéd volt. Munkájából megvagyonosodva birtokot vásárolt Mocsoládon. Egy évre rá a nemesi oklevelet is megkapta. Majd később több birtok is a tulajdonába került. Így lett uraság Nagybajomban és Béndeken is. Az ő unokája Géza, aki függetlenségi és 48-as párti képviselő volt.

„A Mikszáth-féle »tizek« társasága a kilencvenes években több régi íróból verődött össze. Amolyan együtt vacsorázó baráti társaság volt, talán az utolsó a magyar irodalomban. Az írók neve a mesteren kívül: Endrődi Sándor, Kenedi Géza, Murai Károly, László Mihály, Pósa Lajos, Sebők Zsigmond, Szabó Endre. Wolfner József kiadó, de még inkább dr. Farkas László főorvos, Mikszáth régi jó barátja is sűrűn megfordult az asztalnál.

Egy kis szünet után 1908-ban, csikorgó téli estén a »tizek« megint együtt voltak, odaát Budán, a Vízilónál, ahol nem rontják a jókedvet kivasalt pincérek. Ezúttal Kacskovics Géza somogyi birtokos, akkor országgyűlési képviselő rendelt a társaságnak hazulról, Somogyból, friss disznótort.

Úgy éjjel után 3 órakor végződött a szertartás. A nagy palóctól még a helyszínen, a Döbrentei-téren váltak el. Mint jó pajtásokhoz illik, előbb meggyőződtek arról is, hogy a konflisban jól el van helyezve, és a kocsis helyesen repetálja-e a főúr lakása címét? Ne kelljen kinyitnia a kocsi ablakát se hazáig, mivel könnyen meghül az ember ilyenkor. Szóval minden jó volt, és meg voltak elégedve.

Harmadnap azonban rémülve olvasták az esti lapban, hogy Mikszáth könnyebbfajta tüdőgyulladásban fekszik. El lehet képzelni, hogy micsoda állapotba jutott egyszerre tíz darab lelkiismeret.

Még nagyobb volt a nyugtalanság, amikor azt hallották, hogy őfelsége, – mert ezzel a szóval is tréfálkoztak, olykor nincs egészen magánál. Sőt láza van, félrebeszél. Ez már nem tréfa. Volt dolga a telefonnak, meg az ajtókilincsnek.

Nagyobb biztosság okáért a család aggodalmára az orvosok is elhatározták, hogy amolyan könnyebbfajta konzíliumot tartanak. Már csak a megnyugtató okából is. De majd megütötte őket a guta, amikor beléptek a beteg szobájába. A szoba tele volt füsttel, és a nagybeteg karosszékekben ülve, kényelmesen pipázott.

Persze belekergették az ágyba, és másnap is összejöttek, mivel a féltett betegnek időközben megint homályos órái voltak. Új meglepetés. A beteg az ágyban ugyan, de vidáman fogadta őket, noha a szeme még mindig csillogott a láztól.

A beszélgetés azonban csakhamar kellemetlen fordulatot vett. Írónk arca egyszerre csak elborult:

- Mégiscsak különös dolog, ugrott át hirtelen valami igen gyanús témára, hogy az egészséges embert itt a fővárosban is épp úgy letiporhatja egy oktalan fenevad, akár Dél-Afrikában.

Az orvosok összenéztek:

- Miféle fenevad?

- Nohát, nem tudjátok? Az a förtelmes, cudar állat, amelyik engem is így összetiport. Hiszen tudjátok jól!

- Hm! Hol és mikor?

– Nohát, nem tudjátok? Az a piszkos állat, az az!

Az orvosok összenéztek, és titokban integettek egymásnak . . . Delirál a szegény megint.

- Oh Istenem!

Mikszáth észrevette:

– Mit integettek itt egymásnak, mintha meg volnék bolondulva?

Farkas László dr., aki legközelebb állt a szívéhez, gyöngéden megkérdezte:

– *Te, Kálmán. Miféle fenevaddal volt neked bajod?*

A beteg bágyadtan mosolygott:

– *Hiszen tudod! A disznó, a disznó . . . az a disznó!*

Az orvosok egészen elkomorodtak, és lecsüggesztett fejfel kezdtek visszavonulni a másik szobába. A beteg azonban utánuk szólt:

- Ugyan ne komédiázatok már! Hát nem tudjátok, hogy a múlt szombati disznótor óta vagyok beteg? Azt a somogyi disznót gondolom, no, akiből olyan jót ettünk Budán!

Persze, egyszerre derült vége lett a konzíliumnak. Másnap már olvasni lehetett az újságokban, hogy Mikszáth Kálmán szerencsésen túl van a krízisen. „

Hát, így vált híressé Kacs Kovics fenevada.

Égi asztalunknál szerényen üldögél egy volt szőlősgyöröki plébános. Az ő története is Festetics Györgyhez kapcsolódik.

„A gróf úr a keszthelyiek minden gondjára odafigyelt. Igen nehezményezte, ha az ott élők valamiért elégedetlenek voltak. A maga számára tudta ajándéknak, ha tehetett valamit a városért. Arra pedig gyakran adódott lehetőség, sőt jogalapja is volt például ahhoz, hogy lelkipásztort nevezzen ki. Amikor megüresedett az álláshely, szívesen meghallgatott minden véleményt, ajánlatot, tanácsot, de végtére saját benyomásai után határozott. Így nem kellett csalódnia. Sem neki, sem Keszthely lakóinak.

Apát cím is járt a keszthelyi lelkipásztorsághoz, így képzelhető, hogy sokan nyújtottak be pályázatot. A rang mellett nagy vonzerő volt a város és a kegyúr neve. Amíg az öreg gróf úr élt – mondogatták a kortársak -, „Keszthely virágában volt.”

Érkeztek ajánlatok bőven, de Festetics György egyikre sem válaszolt. Mert feltett szándéka volt, csak olyan plébánost nevez ki a városba, akit azután becsülettel bemutathat az egész vidéknek.

Történt, hogy hat álló hétig minden szombaton már korán kikocsizott a városból. Senki nem tudta, hova megy, mit intéz. A kocsi pedig hiába faggatták, erős tilalom alatt állott, így nem mert megmondani. Közben persze kiderült, hogy a gróf úr a szombat délelőtti prédikációra jár. Sorba azokhoz, akik pályázatot nyújtottak be. Természetesen senki nem gyanította, hogy ott van, mert álruhát öltött. Nem legenda ez, mert valóban megviselt ruhában lépett be a szentegyházba, a kocsi pedig a falun kívül hagyta. Így egyáltalán nem tűnt fel az ottléte.

A prédikációk azonban nem tetszettek neki. Hallott viszont arról, hogy a nép tódul a szőlősgyőröki plébános hallgatására. Elhatározta, legközelebb odamegy. S úgy cselekedett. Nem ismerték egymást, így bizton léphette át a szentegyház küszöbét. Leült az elől lévő padok egyikébe, s hallgatta a prédikációt. Még a könnyei is kijöttek, annyira meghatódott.

Amikor vége volt az istentiszteletnek, a nép kitódult a templomból. A gróf úr viszont beburkolózott sárga köpenyébe, és várt. Megvárta a tisztelendő urat, amíg kilép a kapun, s elindul a plébánia irányába (ami ott és akkor nem volt túl hivalkodó, nádtetejét szél és a hó behorpasztotta). Amikor a plébános kilépett a kapun, akkor Festetics levett kalappal odalépett hozzá, és kezet csókolt. A pap nem tiltakozott, mert szegény külföldinek nézte.

- Dicsértessék Jézus neve! – szólta a vendég.

- Mindörökké! – válaszolt a plébános.

- Egy nagy és alázatos, buzgó kéréssem lenne a főtisztelendő úrhoz.

- Miben segíthetek, jámbor atyámfia? – kérdezte a lelkipásztor.

Ha tudnám, hogy a főtisztelendő úr nem veti meg a kérésemet, az bizony nagy lelki nyugalomra szolgálna.

- Amit megtehetek, azt megteszem, mert nékem az szent kötelességem – biztatta a pap.

- Bizony könnyen megtehetné, ha akarná a főtisztelendő úr.

- Várjon csak, jó ember, nem ellenkezik kérése egyházi és emberi kötelességemmel?

- Akkor nem is mertem volna szólni, főtisztelendő uram – alázatoskodott a gróf.

- Szóljon hát, édes barátom!

- Csak azt kérem, fogadjon el tőlem valamit a főtisztelendő úr!

- A föltételeimet már mondtam. Mit fogadjak el?

- A keszthelyi plébániát és a hahóti apátságot! – mondta szinte könnyörgő alázatossággal a gróf.

A pap nem tudott szólni a megdöbbenéstől.

- El is feledtem mondani, hogy gróf Festetics György vagyok Keszthelyről.

- S a gróf úr kezet csókolt? – ámuldozott a tisztelendő.

- Ön az én lelki atyám, s most megnyugtatómat várom.

- Uram, nem talált ön alkalmasabb embert?

- Elárulom, hat hét óta keresem, de ma végre meglelém! Ne engedje, főtisztelendő úr, hogy a hívek még hat hétig lelkiatya nélkül maradjanak!

A szőlősgyőröki plébános elfogadta a meghívást, s a megjelölt napon Keszthelyen volt. A gróf úr díszében mutatta be a helyieknek az új lelkipásztort. Akkor árulta el, hogy hova járt hat hétig.

S hogy milyen volt a választása? A keszthelyi hívek elégedettek voltak. Híre futott annak, milyen kiváló plébánost kaptak. Rövidesen a székesfehérvári püspöki széket ajánlották fel neki.”

Ő volt Horváth János, aki Balatoncsicsón született 1769. november 4-én, s Pozsonyban halt meg 1835. január 16-án. Teológiai doktor, székesfehérvári püspök, titkos tanácsos, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja. Középsorú szülők gyermekeként született. A fiúnak szép tehetsége hamar feltűnt a helybeli lelkész Jankó Ábrahámnak; akinek buzdítására a szülők előbb gimnáziumba küldték fiukat, majd a pozsonyi akadémiába ment. 1792-ben, pappá szenteltetvén, megkezdte lelkészi működését, mint káplán Veszprémben. Jeles egyházi szónok és művelt férfiú volt. 1797-ben a Jankovich család által szőlősgyőröki plébánossá neveztetett ki. 1801-ben, egyházi beszédeinek már híre kelvén, gróf Festetics György a keszthelyi plébániával és a vele járó hahóti Szent Margit szűzről címzett apátsággal tisztelte meg. Ekkor különös gondot fordított a nemes ifjak nevelőházára, zene-, rajz- és nemzeti iskolákra, Zala megye árvaintézetének rendezésére, mint az erre felügyelő bizottmány elnöke. Érdemei veszprémi kanonokságra és a rudinai Szent Mihályról címzett apátságra emelték. Ugyanezen évben a papnevelő igazgatása és a hittudományok kormányzása is rá bízott. 1815-ben següdi (ma Segesd), majd pápai, végül sümegi főesperessé nevezték ki. 1826-ban teológiai doktori oklevelet nyert és az egyetem teológiai karának igazgatója és elnöke lett és bozoni választott püspök. Nemsokára helytartósági tanácsossá, 1829 végével az udvari magyar kancelláriánál előadóvá, 1830. szeptember 8-án székesfehérvári megyés püspökké és 1832-ben valóságos belső titkos tanácsossá nevezték ki. A Magyar Tudományos Akadémia, melynek alaprajzát szerkesztő választmányának tagja volt, 1832. szeptember 11-ei nagygyűlésében tiszteleti tagnak választotta.

Én visszatérek a földre, ők tovább anekdotáznak a mennyei asztalnál. Csipegettem a morzsákból innen-onnan, de vállalásom hasonlatos volt ahhoz, mintha kiskanállal próbálnám a Balaton vizét kimerni. Rengeteg történetet olvastam, mentettem el magamnak, itt most a számomra legkedvesebbekből merítettem. Céлом az volt, hogy nagyjainkat kicsit közelebb hozzam, s szerezzek néhány vidám percet Önöknek.

Felhasznált irodalom:

Hársházi István: Niklai hagyományok - Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága, Kaposvár, 1996.

Kubik György: Hács története - Kubik György (magánkiadás), Kaposvár, 2011.

Laczkó András: Keserédes történetek - Kaposvári Magyar-Lengyel Társaság, Kaposvár, 1991.

Tóth Béla: A magyar anekdotakincs - Válogatta és szerkesztette: Szalay Károly - Gondolat, Budapest, 1986.

Internetes források:

<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Borovszky-borovszky-samu-magyarorszag-varmegyei-es-varosai-1/somogy-varmegye-153D7/>

<https://www.geni.com/people/S%C3%A1ndor-Kacskovics/6000000017290217610>

<http://cultura.hu/kultura/anekdota-estere-zieglerbol-gardonyi/>

<http://cultura.hu/kultura/anekdota-estere-egy-sorsra-jut/>

http://mtdaportal.extra.hu/books/Anekdotak_a_magyar_kozeletbol.pdf

[https://hu.wikipedia.org/wiki/Horv%C3%A1th_J%C3%A1nos_\(p%C3%BCsp%C3%B6k\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Horv%C3%A1th_J%C3%A1nos_(p%C3%BCsp%C3%B6k))

<http://freebookbrowser.com/magyar/Vegyesszavak/Gruber%20J%C3%A1nos/Gruber%20J%C3%A1nos%20Morzs%C3%A1k%20a%20Negyven%20%C3%89ves%20Asztal%C3%B3l.pdf>